

Informační systém Pitná Voda v praxi

Ing. Eva Javoříková

Jana Baďurová, DiS

Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, úsek dozoru nad vodami

Novelou zákona č.258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (ve znění zákona č.274/2003 Sb.) vešla v platnost od 1.10.2003 povinnost pro provozovatele veřejného zásobování pitnou vodou (§ 3 odst.2) a provozovatele bazénů (§ 6 odst.), zajistit u držitele osvědčení o akreditaci nebo držitele autorizace kontrolu jakosti pitné vody, o této kontrole pořídit protokol v elektronické podobě a ten neprodleně předat příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví (§ 4 odst.1, §). Náležitosti tohoto protokolu, formu jeho elektronické podoby a datové rozhraní upravuje prováděcí právní předpis (vyhláška č.35/2004 Sb., kterou se stanoví náležitosti, forma elektronické podoby a datové rozhraní protokolu o kontrole jakosti pitné vody a vody koupališť, ve znění vyhlášky č.134/2004 Sb.).

Za tímto účelem byl vytvořen nový informační systém Pitná Voda /dále IS PIVO/, kterým byl v roce 2004 nahrazen počítačový program Vydra, používaný pro sběr a zpracování dat v předchozích deseti letech v „Systému monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí“ a pro Subsystem II „zdravotní důsledky a rizika znečištění pitné vody“.

IS PIVO slouží ke sběru dat pro celostátní monitoring jakosti vod ; jedná se o neveřejnou webovou aplikaci, oprávnění uživatelé kní mají přístup prostřednictvím běžného internetového prohlížeče. Jedná se o speciální mezioborový registr – jde o první registr s datovým rozhraním mezi informačními systémy užívanými v hygienické službě, první registr, který se netýká jen Zdravotních ústavů a Krajských hygienických stanic, ale i externích subjektů.

Správcem IS PIVO je Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Provozovatelem je Koordinační středisko pro resortní zdravotnické informační systémy (KSRZIS).

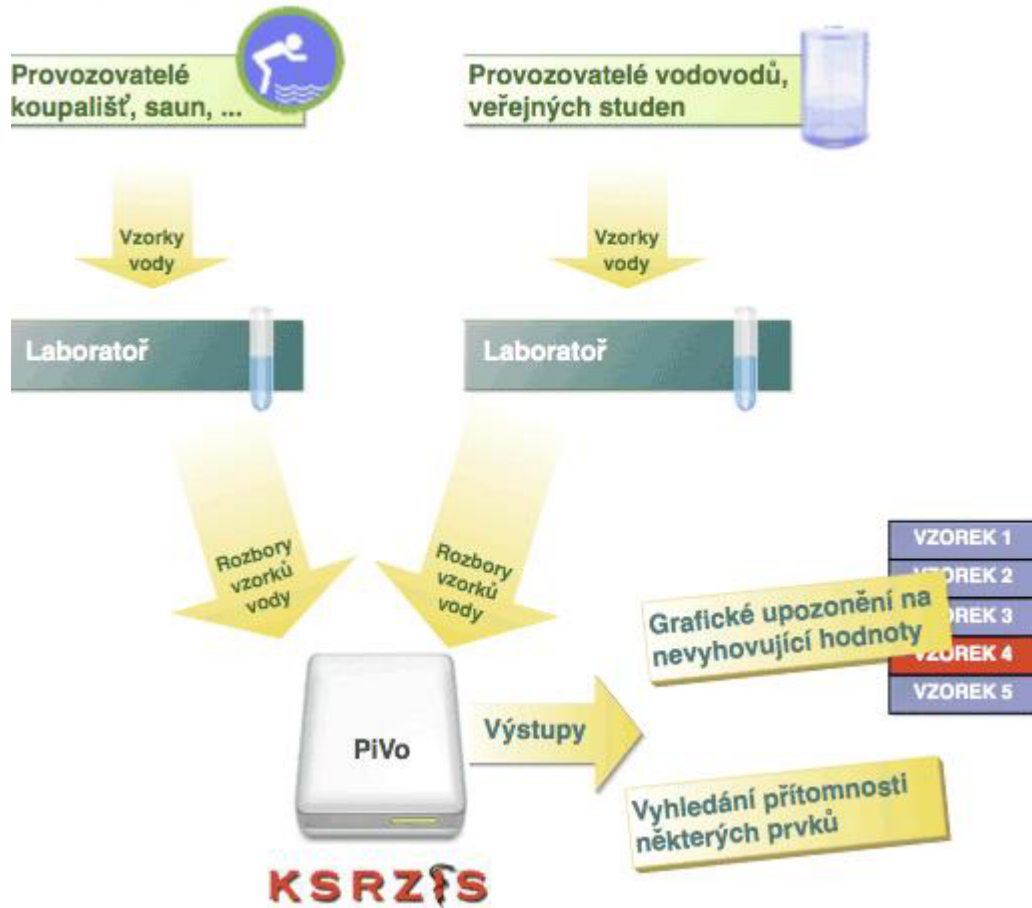
Poradním orgánem a garantem KSRZIS je Rada IS PIVO.

Na úrovni krajů pracují garanti a krajští odborníci a oprávnění uživatelé - pracovníci odborů hygieny obecné a komunální – úseků ochrany vod.

Základním právním předpisem pro hodnocení jakosti pitné vody je Vyhláška Ministerstva zdravotnictví České republiky č.252/2004 Sb, kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, v platném znění. Tato vyhláška je již plně harmonizována s evropskou Směrnicí Rady 98/83/EC o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu. /radiologické ukazatele resp. sledování dodržení směrných hodnot objemové aktivity jsou stanoveny ve vyhlášce Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č.307/2002 Sb., o radiační ochraně./.

Hodnocení jakosti bazénových vod je podloženo limity uvedenými v prováděcí vyhlášce č.135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště a sauny hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Pitná voda - IS PiVo

Monitorovány jsou tyto druhy vod:

PITNÁ VODA

- Vodovody
- Veřejné studny
- Komerčně využívané studny
- Zásobníky

BAZÉNOVÁ VODA

- Koupaliště umělá
- Koupaliště ve volné přírodě
- Koupací místa
- Sauny

Státní zdravotní dozor nad jakostí výše uvedených druhů vod zajišťují Krajské hygienické stanice.

V návaznosti na zavedení IS PIVO Krajské hygienické stanice zajišťují

- po dohodě s provozovateli definování a registraci zásobované oblasti /včetně míst odběru/
- registraci laboratoří
- verifikaci laboratořemi předaných dat za běžných provozních podmínek do 7 dní po obdržení; koupaliště a koupací místa v době letní koupací sezóny nejpozději následující pracovní den po obdržení dat
- efektivní a průběžné rozložení kontrolní činnosti na základě výsledků vložených dat o jakosti vody pitné /bazénové/ zajištěných provozovatelem i KHS /kontrola plnění povinnosti provozovatele v zajištění četnosti a rozsahu kontroly jakosti vod, grafické upozornění na nevyhovující hodnoty, vyhledání určitých prvků ve vodě jiné operace s daty/
- využití výsledků laboratorních rozborů vzorků vod z „koupacích oblastí“ a kontrol bazénových (i pitných vod), zajištěných v rámci státního zdravotního dozoru hygienickou službou pro informování veřejnosti o jakosti těchto vod
- zpracování výstupů k posouzení jakosti vody a případnému rozhodnutí o nutných opatřeních (např. zákaz užití vody jako vody pitné nebo zákaz koupání, evidence „výjimek“ z kvality pitné vody apod.)

IS PIVO slouží ke sběru a hodnocení dat, které jsou podkladem pro reporting České republiky o jakosti pitných a koupacích vod pro EU.

Před spuštěním provozu IS PIVO v roce 2004 zajistila pracoviště jednotlivých KHS ve spolupráci se SZÚ Praha vložení „starých dat“ o kvalitě pitné vody veřejných vodovodů za roky 2002 a 2003 /manuálně a převodem z programu VYDRA/. V dubnu roku 2004 byla spuštěna ostrá verze IS PiVo – za souběžného vychytávání problémů (laboratoře i pracoviště KHS z počátku musely zvládnout mnohdy problematickou implementaci datového rozhraní, analýzy, výstupy a práci s daty - přesměrování vzorků) souvisejících s uváděním systému do praxe – probíhalo vkládání dat aktuálních .

Z celkového počtu více než 714 000 údajů o hodnotách ukazatelů jakosti pitné vody 512 000 (72 % - 21 000 rozborů) bylo dodáno provozovateli veřejných vodovodů, ostatní jsou rozborů zajištěných hygienickou službou (9 500 rozborů).

Celkový počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z monitorovaných oblastí v roce 2004 (9,15 mil.) prokazuje reprezentativní monitoring o kvalitě zásobování pitnou vodou v ČR.

Rok	Oblast zásobuje obyvatel	Monitorováno			
		oblastí	obyvatel	odběrů	hodnot
2004	nad 5 000	266	7 304 874	14 086	323 373
2004	do 5 000	3 525	1 847 847	16 794	390 812
2004	Celkem	3 791	9 152 721	30 880	714 185
2003	nad 5 000	265	7 370 727	11 293	227 890
2003	do 5 000	2 766	1 616 685	11 520	225 648
2003	Celkem	3 031	8 987 412	22 813	453 538
2002	nad 5 000	256	7 286 673	10 626	212 973
2002	do 5 000	2 229	1 400 603	8 813	175 832
2002	Celkem	2 485	8 687 276	19 439	388 805

Dle finančních možností jsou průběžně zaváděny další verze /např. v lednu 2006 zavedena verze III / průběžně reagující na požadavky, které s sebou přináší praxe.

Použitá literatura a odkazy

- Zpráva o kvalitě pitné vody – odborná zpráva za rok 2004, SZÚ Praha, červen 2005
- Webové stránky //www.ksrzis.cz//